

Lehdistötiedote
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos
Palkansaajien tutkimuslaitos

Julkaisuvapaa 23.4.2010 klo 9.00

Tulospalkkaus on suurentanut palkkaeroja

Tulospalkkauksen yleistyminen on kasvattanut palkkaeroja Suomen yksityisellä sektorilla viime vuosina. Palkkaerot ovat kasvaneet yritysten ja toimipaikkojen sisällä eivätkä niinkään niiden välillä. Tulospalkkioiden laajempi käyttö onkin näin muovannut yksityisen sektorin palkkarakenteita, todetaan tänään ilmestyneessä Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen yhteisen tutkimushankkeen loppuraportissa ”Suomalainen palkkarakenne. Muutokset – syyt – seuraukset”. Yksityisen sektorin palkkausjärjestelmissä tapahtuneet muutokset ovat erityisen voimakkaasti suurentaneet korkeampipalkkaisen, johtotehtävissä toimivan henkilöstön palkkaeroja. Palvelualoilla muutos käynnistyi 1990-luvun puolessa välissä ja teollisuudessa vasta vuosituhannen vaihteessa.

Suomessa korkeampipalkkaisten väliset ansioerot olivat yksityisillä palvelualoilla keskimäärin noin 9 prosenttia ja teollisuudessa noin 7 prosenttia suuremmat vuonna 2007 verrattuna vuoteen 1995. Muutos oli Suomen oloissa näkyvä, sillä tätä ennen palkkaerot pysyivät melko muuttumattomina. Palkkaerot kasvoivat erityisesti suurissa toimipaikoissa.

Tulospalkkauksen yleistyttyä muodollinen koulutus ja kertynyt työkokemus selittävät aiempaa pienemmän osan yksityisalojen kasvaneista palkkaeroista. Selkeimmin teollisuuden ylemmillä toimihenkilöillä tuottavuuden ja ansioiden määräytymisessä korostuvatkin sellaiset osaamistekijät, jotka eivät ole helposti mitattavissa ja siksi yleensä puuttuvat tutkimusaineistoista. Teollisuuden muissa henkilöstöryhmissä tällaista muutosta ei kuitenkaan havaita.

Palvelualoista osa-aikaisten työntekijöiden osuus on kasvanut etenkin kaupan alalla ja hotelli- ja ravintola-alalla. Kuitenkin osa-aikaiset työntekijät ovat päässeet kokoaikaisia työntekijöitä harvemmin tulospalkkauksen piiriin. Osa-aikaisten työntekijöiden keskinäiset palkkaerot pienenevät ajanjaksolla 1990–2007, kun taas kokoaikaisien työntekijöiden palkkaerot kasvoivat.

Suomessa tulospalkkojen osuus kokonaisansioista on edelleen melko vaatimaton. Niinpä voidaan odottaa tulospalkkauksen merkityksen ja palkkaerojen kasvavan yrityksissä ja toimipaikoissa. Siksi olisi tärkeää, että tulospalkkojen perusteet ovat läpinäkyvät ja että ne koetaan työpaikoilla mielekkäiksi.

Laajan kolmivuotisen tutkimushankkeen loppuraportti kokoaa yhteen sen keskeiset tulokset. Hanke on toteutettu Työsuojelurahaston tuella.

Julkaisu:

Rita Asplund & Merja Kauhanen (toim.): Suomalainen palkkarakenne. Muutokset – syyt – seuraukset. ETLA B245, ISSN 0356-7443. Palkansaajien tutkimuslaitos, Tutkimuksia 111, ISSN 1236-7176. ISBN 978-951-628-498-2. Helsinki 2010.

Tilaukset:

<http://www.etla.fi/julkaisuhaku.php>
tilaukset@taloustieto.fi

Hinta 35 €

Hankkeen kotisivu:

<http://www.etla.fi/to/tupo>

Lisätietoja:

Tutkimusjohtaja Rita Asplund, (09) 6099 0208, rita.asplund@etla.fi

Tutkimuskoordinaattori Merja Kauhanen, (09) 2535 7335, merja.kauhanen@labour.fi